Come On Labels

Wspólna polityka w AGD
– Wszyscy za jednego, jeden za wszystkich
– Etykiety energetyczne

Umowa n°: **IEE/09/628/SI2.558219**

Prawidłowe etykietowanie sprzętu gospodarstwa domowego w sklepach

(Pakiet roboczy 4 - Zadanie 4.8)

Czerwiec 2011

Autor: **Margarita Puente, ESCAN S.A.**
Wsparcie: Partnerzy *Come On Labels*

Autorzy ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu. Unia Europejska niekoniecznie podziela zawarte w nim opinie. EACI oraz Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za sposób wykorzystania zawartych w dokumencie informacji.

SPIS TREŚCI

1. – STRESZCZENIE 3

2. – WPROWADZENIE 4

3. – Podstawy prawne, wdrażanie i weryfikacja 5

4. – Rodzaje sklepów 8

5 . – Rodzaje sprzętów AGD 9

6. – Wizyty kontrolne w sklepach 10

Bibliografia ..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Dokument został przygotowany w ramach projektu **Come On Labels**, przy wsparciu programu Inteligentna Energia dla Europy. Główne cele projektu funkcjonującego na terenie 13 krajów europejskich dotyczą wspierania działań na rzecz etykiety energetycznej dla sprzętu gospodarstwa domowego w zakresie badań testowych sprzętu AGD, prawidłowego eksponowania etykiet w sklepach, a także edukowania konsumentów.

Prawidłowe etykietowanie sprzętu gospodarstwa domowego w sklepach

1.- STRESZCZENIE

Niniejszy dokument stanowi wademekum dla organów nadzoru rynkowego, włącznie z sugestiami dotyczącymi sposobu przeprowadzania wizyt kontrolnych w sklepach. Kontrole miałyby na celu sprawdzanie poprawności wdrażania etykiet energetycznych dla produktów AGD.

Poniższy tekst ma zachęcić i zainspirować krajowe lub lokalne organy nadzoru rynkowego do przeprowadzania wizyt w sklepach na poziomie krajowym lub regionalnym w celu polepszenia prawidłowej ekspozycji etykiet energetycznych. Aby zagwarantować poprawność etykietowania sprzętów gospodarstwa domowego w sklepach, wspomniane czynności powinny być przeprowadzane regularnie.

Ażeby rozważyć wszystkie główne kwestie związane z prawidłowym etykietowaniem sprzętów AGD w sklepach, następujący dokument obejmuje pięć rozdziałów:

- "Wprowadzenie" opisuje ogólną sytuację oraz powody, dla których przystąpiono do weryfikacji etykietowania w sklepach;
- "Weryfikacja" określa procedury, które powinny zostać podjęte oraz agencje, które powinny powstać zgodnie z ustawodawstwem;
- rozdział "Grupy sklepów" zawiera krótki opis różnych kategorii sklepów oferujących sprzęt AGD;
- rozdział "Rodzaje sprzętów AGD" wymienia wszystkie typy sprzętów gospodarstwa domowego objęte systemem etykietowania etykietą energetyczną;
- rozdział "Wizyty w sklepach i inspekcje" zawiera konkretne propozycje działań, które powinny zostać podjęte.

Oczekuje się, że poniższy dokument zaowocuje następującymi rezultatami:

- przeglądem istotnych zagadnień, które należy uwzględnić, aby inspekcje sklepów były udane;
- wsparciem krajowych organów nadzoru rynkowego w opracowywaniu planu kontroli sklepów w celu polepszenia właściwej ekspozycji etykiet w placówkach handlowych; etykiety stanowiłyby przewodnik dla konsumentów;
- powstaniem zbioru informacji na temat prawidłowego etykietowania sprzętów AGD, których adresatami będą krajowe organy nadzoru rynkowego, producenci/importerzy, detaliści, grupy konsumenckie oraz media.

2. – WPROWADZENIE

Doświadczenia ponad dziesięciu lat, które minęły od wprowadzenia unijnego system etykietowania etykietą energetyczną, pozwalają stwierdzić, że w przypadku znacznej części produktów AGD etykiety mają duży wpływ na decyzję konsumenta o wyborze bardziej energooszczędnych modeli. Dowodem na to jest udział najbardziej efektywnych energetycznie urządzeń klasy A (lub A+ czy A++ w przypadku chłodziarek i zamrażarek) w łącznej sprzedaży tych produktów.

Wyniki badań zużycia energii, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym, pokazują, że nawet połowa zużywanej w gospodarstwach domowych energii ma związek z dużymi sprzętami AGD, które w chwili sprzedaży muszą być zaopatrzone w etykiety energetyczne.

Statystyki długoterminowe zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wskazują na poprawę efektywnosci energetycznej sprzętów AGD zakupionych przez konsumentów europejskich. Jednocześnie, kraje, które wprowadziły dopłaty mające na celu zachęcanie klientów do zakupu sprzętów gospodarstwa domowego o większej efektywności energetycznej, odnotowały nawet znaczniejszą poprawę sprawności nowo sprzedawanych urządzeń. Na przykład:

- Od 2006 roku hiszpańskie programy dopłat zachęcają tamtejszych konsumentów do zakupu nowych energooszczędnych urządzeń oraz do należytego pozbywania się sprzętów starszych. Obecnie zużycie energii przez urządzenia AGD sprzedawane w Hiszpanii kształtuje się na poziomie 18% niższym niż miało to miejsce w 2005 roku.
- Również Austrii udało się uzyskać oszczędności na poziomie 12% za sprawą rządowych dopłat do chłodziarek, zamrażarek, pralek i suszarek w latach 2009-2010.
- We Włoszech, w latach 2005-2010, krajowe dopłaty przyczyniły się do obniżenia zużycia energii nowych urządzeń AGD o 11%.

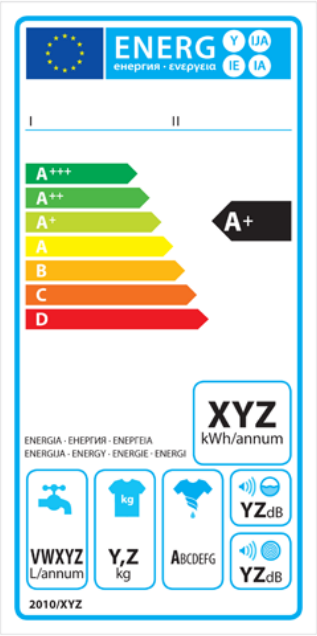

Prawidłowe eksponowanie etykiet energetycznych w chwili sprzedaży, czy też zamieszczanie należytej informacji w katalogach lub na stronach internetowych w przypadku sprzedaży elektronicznej, mają zatem zasadnicze znaczenie dla konsumentów, którzy będą mogli dzięki temu dokonać świadomych zakupów swoich nowych sprzętów gospodarstwa domowego.

Doświadczenie pokazuje, że obecność etykiet na produktach AGD jest w wielu sklepach krajów członkowskich na ogólnie wysokim poziomie; jednakże, istnieją nadal poważne problemy, które dotyczą konkretnych grup produktów czy kanałów dystrybucji.

Partnerzy projektu Come On Labels [1] przygotowali niniejszy dokument, aby podsumować wymogi prawne dotyczące prawidłowego eksponowania etykiet energetycznych w sklepach, a także by zachęcić organy krajowe do rozwijania silnego nadzoru rynkowego, który zagwarantowałby szeroko pojętą obecność etykiet dla wszystkich produktów objętych etykietowaniem oraz w odniesieniu do wszystkich kanałów dystrybucji.

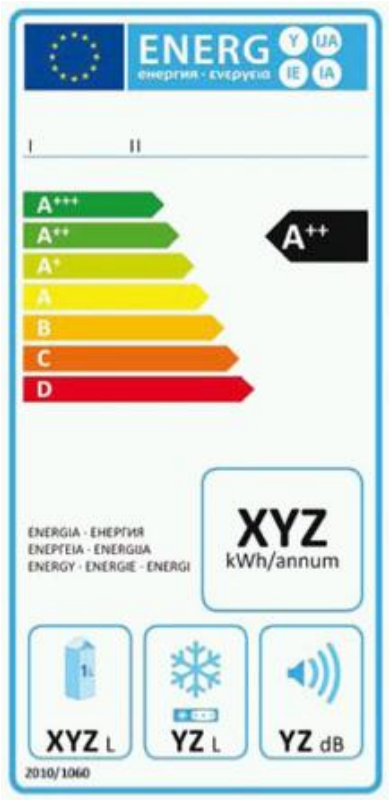

Uwaga: w celu prześledzenia sytuacji związanej z prawidłowym eksponowaniem etykiet energetycznych, partnerzy konsorcjum Come On Labels przeprowadzą własne wizyty kontrolne w co najmniej 500 placówkach handlowych. Wybór sklepów zostanie dokonany w oparciu o nastepujące kryteria: typ placówki, rodzaj sprzedawanego sprzętu AGD, a także porównanie sposobu ekspozycji starych i nowych etykiet dla danych kategorii w 2012 roku. W celu uzyskania aktualnych informacji należy śledzić stronę internetową projektu, www.come-on-labels.eu.

3.- Podstawy prawne, wdrażanie i weryfikacja

Główne elementy wdrażania etykiet energetycznych w krajach członkowskich zostały określone w dyrektywie ramowej dotyczącej unijnych etykiet energetycznych oraz w dyrektywach wykonawczych określonych produktów czy w przepisach, a także w ogólnej regulacji „nadzoru rynkowego" 765/2008/EC. Prawo europejskie[2] stwierdza, że dostawcy wprowadzający do obrotu produkty związane z energią elektryczną lub usługodawcy świadczący usługi przy użyciu takich produktów mają obowiązek dostarczyć etykiety (oraz karty) określające klasę efektywnosci energetycznej, jak również zawierające inne informacje określone w odpowiednim środku wykonawczym[3].

Natomiast sprzedawcy odpowiadają za prawidłową ekspozycję etykiet, w widoczny i czytelny sposób, oraz za udostępnienie kart w broszurach produktów lub innej dokumentacji, która towarzyszy urządzeniom w czasie zakupu przez końcowych odbiorców.

[1] Come On Labels jest projektem IEE, w którym udział biorą partnerzy z 13 krajów europejskich. Projekt ma za zadanie wspieranie wdrażania Europejskiej Etykiety Energetycznej na terenie uczestniczących krajów. Szczególny nacisk został położony na przyjęcie nowych przepisów w zakresie etykietowania, które uaktualniają projekt etykiety.

[2] Podstawą prawną dla wszystkich produktów objętych etykietowaniem jest "Dyrektywa ramowa 2010/30/EU w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią".

[3] Środki wykonawcze dyrektywy ramowej mają formę rozporządzeń delegowanych: Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) Nr 1059/2010 odnośnie wymogów dotyczących etykiet efektywności energetycznej dla zmywarek dla gospodarstw domowych; Rozporządzenie Nr 1060/2010- odnośnie etykiet energetycznych dla chłodziarek; Rozporządzenie Nr 1061/2010- odnośnie etykiet energetycznych dla pralek dla gospodarstw domowych; Rozporządzenie Nr 1062/2010 - odnośnie etykiet energetycznych dla odbiorników telewizyjnych.

„Dostawcy wprowadzający na rynek lub oddający do użytku produkty objęte aktem delegowanym załączają etykietę oraz kartę zgodnie z niniejszą dyrektywą i aktem delegowanym" (Artykuł 5 Europejskiej Dyrektywy 2010/30/EU).

„Dystrybutorzy eksponują etykiety we właściwy, widoczny i czytelny sposób oraz udostępniają kartę w broszurze dotyczącej produktu lub innej dokumentacji dołączonej do produktu w momencie sprzedaży użytkownikom końcowym". (Artykuł 6)

Ponadto w przypadku, gdy konsument nie ma możliwości zobaczenia eksponowanego produktu na żywo, jak to ma miejsce w przypadku sprzedaży elektronicznej lub z katalogu, sprzedawca musi dostarczyć konsumentowi informacje zawarte w etykiecie.

Zgodnie z europejską ramą prawną, europejskie państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić prawidłowe etykietowanie produktów poprzez nadzór rynku (działania weryfikacyjne). Wizyty kontrolne w sklepach są jednym z możliwych działań, mających na celu sprawdzenie, czy detaliści stosują się do przepisów.

Obecnie w państwach członkowskich aktualny stan wiedzy na temat egzekwowania i weryfikacji sposobu etykietowania jest zróżnicowany z uwagi na specyficzne warunki społeczne, polityczne i ekonomiczne w poszczególnych krajach. Co więcej, właściwe eksponowanie etykiet jest różne zależnie od typu placówki handlowej

Zasadnicze kroki mające na celu wprowadzenie etykiet efektywności energetycznej zostały ujęte w ogólnych warunkach europejskiej dyrektywy ramowej dotyczącej etykietowania etykietą energetyczną, w dyrektywach wykonawczych określonych produktów czy regulacjach, a także w ogólnej regulacji „nadzoru rynkowego" 765/2008/EC.[4]

Podstawa prawna:

- Dyrektywa 2010/30/EU w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią została opublikowana w 2010 roku stanowi podstawę prawną dla nowego systemu etykietowania.
- Etykietowanie określonych produktów podlega nowszym rozporządzeniom delegowanym lub starszym dyrektywom wykonawczym. Dyrektywy zostały już zaadaptowane przez prawodawstwa poszczególnych krajów; rozporządzenia delegowane obowiązują w państwach członkowskich bez dodatkowego przystosowywania ich do potrzeb prawodawstwa lokalnego.
- Producenci powinni dostarczyć nowe etykiety dla czterech grup produktów AGD (wymienionych w dalszej części dokumentu – przyp. tłum.) do końca 2011 roku. Detaliści odpowiadają za odpowiednie umieszczenie etykiet na produktach związanych z energią – dostarczona przez dostawcę etykieta powinna zostać umieszczona na zewnętrznej, przedniej lub górnej, części urządzenia w sposób umożliwiający jej dobrą widoczność.
- Ponadto, w 2009 roku dla ww. produktów AGD przyjęto wymogi z zakresu ekoprojektu.

[4] Szczegóły dotyczące ram legislacyjnych są dostępne w innym dokumencie projektu Come On Labels, "Ustawodawstwo dotyczące etykiet efektywności energetycznej"; www.come-on-labels.eu – sekcja Legislation.

Zgodnie z ustawodawstwem, kalendarz wprowadzania nowych etykiet wygląda następująco:

Tabela 1: Harmonogram zmian dotyczących nowego etykietowania wprowadzanych w sklepach

Data	**Ustawodawstwo**
20/12/2010	Dobrowolne użycie nowych etykiet przez dostawców
30/11/2011	Obowiązkowe użycie przez dostawców nowych etykiet dla chłodziarek i odbiorników telewizyjnych
20/12/2011	Obowiązkowe użycie przez dostawców nowych etykiet dla pralek i zmywarek do naczyń
30/03/2012	Obowiązkowe stosowanie przepisów o promocji i sprzedaży zdalnej dla chłodziarek i odbiorników telewizyjnych
20/04/2012	Obowiązkowe stosowanie przepisów o promocji i sprzedaży zdalnej dla pralek i zmywarek do naczyń

Egzekwowanie prawidłowego eksponowania etykiet w sklepach:

Państwa członkowskie mają:

- zagwarantować, że dostawcy i sprzedawcy będą wywiązywać się ze swoich obowiązków;
- wyznaczyć instytucje, które będą odpowiedzialne za prowadzenie nadzoru rynkowego (np. planowanie i przeprowadzanie kontroli produktów oraz sprzedawców pod kątem przestrzegania właściwych przepisów), jak również wyposażyć je w odpowiednie zasoby i kompetencje;
- opracować programy nadzoru rynku;
- określić zasady stosowania kar za naruszenia dyrektywy;
- zagwarantować kontrolę granicy zewnętrznej;
- co cztery lata składać Komisji sprawozdanie z działań dotyczących egzekwowania przepisów oraz stopnia zgodności z przepisami na ich terytorium.

Działania weryfikacyjne:

- weryfikacja ma odpowiedzieć na pytanie, czy dostawca lub sprzedawca przestrzega przepisów zawartych w dyrektywie ramowej oraz dyrektywach wykonawczych czy rozporządzeniach delegowanych;
- Ustawodawstwo europejskie opisuje zasadnicze elementy weryfikacji zgodności produktu (poprzez dwustopniowy test urządzenia). Nie przewidziano żadnej ogólnej procedury sprawdzającej, czy sprzedawca wywiązuje się ze swoich obowiązków (np. wizytacje sklepów). Procedury te pozostają w gestii poszczególnych państw członkowskich, zgodnie z

zasadą pomocniczości, jednakże za sprawą rozporządzenia 768/2008/EC weryfikacja rynku jest obowiązkowa dla państw członkowskich.

4.- Rodzaje sklepów

W celu pokrycia pełnego spectrum sklepów, organy nadzoru rynkowego, lub inne agencje powołane do kontroli właściwej ekspozycji etykiet energetycznych w sklepach, powinny rozważyć uporządkowanie kanałów dystrybucji produktów AGD według kategorii.

Właściwy organ organizujący działania weryfikacyjne powinien najpierw posiadać wiedzę na temat udziału poszczególnych kanałów dystrybucji w rynku, a następnie określić nie tylko całkowitą liczbę placówek handlowych, które należy poddać działaniom kontrolnym, ale również ilość sklepów z poszczególnych kategorii.

Decyzja na temat rozmiaru próby dla poszczególnych kategorii może być podjęta w oparciu o (i) analizę statystyczną, (ii) dotychczasowe doświadczenia i wiedzę lub (iii) indywidualne skargi konsumentów. Główne kategorie sklepów w Europie to:

T_1. Supermarkety elektroniczne: wielkopowierzchniowe sklepy specjalistyczne oferujące szeroki asortyment sprzętów elektrycznych, a często także posiadające wyspecjalizowane działy dla różnych grup produktów.

T_2 Specjalistyczne sklepy elektryczne: małe i średnie przedsiębiorstwa oferujące zazwyczaj szeroki asortyment produktów, jednak na ograniczonej powierzchni ekspozycji; często w połączeniu z ofertą serwisową.

T_3. Sklepy z meblami kuchennym: oferujące meble kuchenne wraz z dużymi sprzętami gospodarstwa domowego; wysoki poziom obsługi klienta z zakresu planowania i doradztwa; oferta zazwyczaj obejmuje sprzedaż kompletnych kuchni wraz z wielkogabarytowymi urządzeniami elektrycznymi w zabudowie. Ograniczenia związane są z dużą liczbą typów urządzeń do zabudowy, obok urządzeń wolnostojących oraz urządzeń na specjalne zamówienie.

T_4. Hipermarkety/Cash and Carry: w większości państw członkowskich placówki te nie mają takiego znaczenia jak inne kanały dystrybucji z uwagi na ich samoobsługowy charakter, który nie koresponduje z potrzebami klientów oczekujących porady i obsługi.

T_5. Sprzedaż wysyłkowa i sklepy internetowe: sprzedaż za pośrednictwem witryn internetowych i katalogów, których udział w sprzedaży dużych urządzeń gospodarstwa domowego wzrasta. Informacje zawarte na etykiecie i w karcie produktu mają być dostępne, często w wersji tekstowej, niekoniecznie jako piktogram na etykiecie.

5 .- Rodzaje sprzętów AGD

Europejska dyrektywa 2010/30/EU w sprawie etykietowania etykietą efektywności energetycznej wraz z jej rozporządzeniami[5] stwierdza, że etykietowaniu powinny podlegać produkty związane z energią i oferowane do sprzedaży, wynajmu czy sprzedaży ratalnej, lub w jakikolwiek sposób oferowane użytkownikom końcowym, bezpośrednio bądź pośrednio, włączając w to Internet. Wszelkie materiały reklamowe czy dokumentacje techniczne powinny zawierać informacje na temat klasy efektywności energetycznej danego produktu.

Urządzeniami z "nową etykietą" uwzględniającą dodatkowe klasy A^{+}, A^{++} oraz A^{+++} są:

- **pralki;**
- **zmywarki do naczyń;**
- **chłodziarki, zamrażarki i ich kombinacje;**
- **odbiorniki telewizyjne.**

Począwszy od końca 2010 roku, powyższe urządzenia AGD mogą dobrowolnie zostać opatrzone "nową" etykietą. Natomiast z końcem 2011 roku, „nowe" etykiety staną się obowiązkowe dla nowych produktów wprowadzanych do obrotu. Oznacza to, że przez pewien czas w sklepach będą dostępne zarówno produkty ze starymi, jak i nowymi etykietami. W rzeczywistości, wszystkie produkty wprowadzone do obrotu zanim „nowe" etykiety zaczęły obowiązywać mają prawo być wyposażone w etykiety starego typu.

Przykład „starej" i „nowej" etykiety efektywności energetycznej dla pralek (patrz ilustracja:)

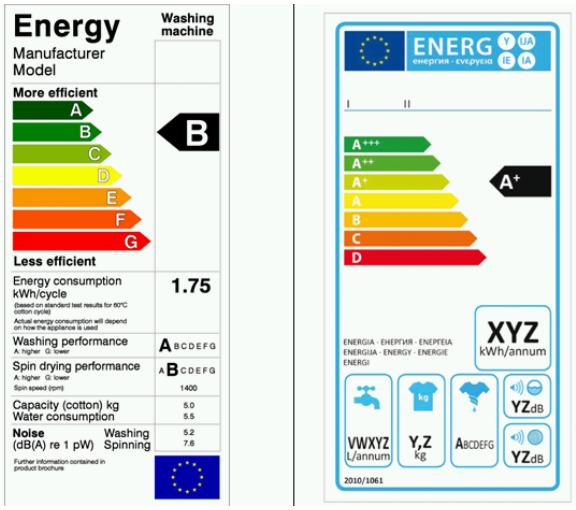

Inne produkty AGD podlegające etykietowaniu zgodnie z dyrektywami wykonawczymi dyrektywy 92/75/EG w sprawie „starego" etykietowania nadal będą opatrzone trochę innymi „starymi" etykietami. Produktami tymi są:

- **suszarki bębnowe;**
- **pralko-suszarki;**
- **piekarniki elektryczne;**
- **klimatyzatory;**

[5] Patrz przypis 2.

- **domowe źródła światła.**

6. – Wizyty kontrolne w sklepach

Instytucje odpowiedzialne za weryfikację prawidłowego etykietowania produktów AGD w sklepach powinny przeprowadzać kontrole mające na celu sprawdzenie, czy przestrzegane są przepisy prawa.

Sprzedawcy muszą zagwarantować prawidłowe etykietowanie wszystkich eksponowanych w sklepach urządzeń AGD, zgodnie z obowiązującym systemem etykietowania. Oznacza to m.in., że każdy nowy produkt musi być opatrzony czytelną i prawidłowo wyeksponowaną etykietą efektywności energetycznej.
„Stare" etykiety zawierają kolorową nalepkę odpowiadającą typowi urządzenia oraz pasek zawierający szczegółowe informacje dotyczące modelu. Natomiast „nowa" etykieta drukowana jest w jednym kawałku.

Aby uzyskać porównywalne wyniki inspekcji, wszystkie wizyty kontrole powinny być przeprowadzane według jednej i tej samej procedury.

Poniższe sekcje proponują konkretne działania, zgodnie z którymi należy przeprowadzać (1) inspekcje sklepów oraz (2) kontrolować sprzedaż elektroniczną i wysyłkową.

6. 1. Inspekcje sklepów

Procedura wizytowania sklepów powinna składać się trzech etapów: przygotowanie, inspekcja, działania uzupełniające.

Sklepy: procedura kontroli

Przygotowanie
Wybór urządzenia, wybór sklepu i opracowanie listy kontrolnej.

Inspekcja
- Wizytowanie sklepów i rejestracja stanu etykietowania.
- Informowanie sklepów o kolejnych działaniach.

Działania uzupełniające
- Ocena wyników oraz ich przetworzenie (w przypadku sankcji).
- Poinformowanie sklepów o wynikach kontroli.
- Przechowanie wyników do następnego wyboru sklepu/urządzenia.
- Sprawozdanie z wyników.

i) Przygotowanie

Ponieważ nie jest możliwe sprawdzenie wszystkich sklepów i produktów na rynku, przed przystąpieniem do wizytowania, organ odpowiedzialny za kontrole powinien przygotować plan określający oczekiwaną liczbę wizyt w roku, docelowe typy sklepów (według kanału dystrybucji, regionu itp.) i urządzeń podlegających inspekcji, uwzględniając dostępne zasoby ludzkie i finansowe.

Wybór urządzeń: najlepiej, jeśli sprawdzone byłyby wszystkie urządzenia objęte dyrektywami i rozporządzeniami wykonawczymi, jednak w pewnych wypadkach dobór urządzeń może być konieczny z uwagi na brak zasobów. Wybór może być dokonany w oparciu o:

- produkty objęte niedawno wprowadzonymi rozporządzeniami lub takie, które okazały się problematyczne podczas wcześniejszych działań nadzoru rynkowego;
- produkty charakteryzujące się dużą penetracją rynku;
- produkty o bardzo wysokiej lub bardzo niskiej klasie efektywności energetycznej;
- produkty bardzo tanie lub bardzo drogie;
- miejsce produkcji: produkty i marki krajowe vs. importowane;
- rotacyjna kontrola produktu, każdorazowe sprawdzanie określonej liczby grup produktów;
- losowy wybór zarówno grup produktów, jak i wielkości próby.

Wybór typu sklepów może zależeć od kryteriów doboru urządzeń, jako że nie wszystkie sklepy mają w ofercie wszystkie wybrane produkty.

Wybór sklepu: może być dokonany w oparciu o różne kryteria:

- ✓ wybór losowy;
- ✓ selekcja regionalna;
- ✓ rozmiar sklepu: sklepy małe vs. wielkopowierzchniowe;
- ✓ typ sklepu: opisano w rozdziale 4;
- ✓ sklepy uprzednio odwiedzane lub, wręcz przeciwnie, niewizytowane nigdy wcześniej;
- ✓ sklepy, które w czasie wcześniejszej kontroli nie przestrzegały obowiązujących przepisów dotyczących etykietowania etykietą efektywności energetycznej.

Lista kontrolna: powinna określać kwestie, które należy rozpatrzyć, jak również zawierać informacje, które należy zgromadzić podczas inspekcji sklepu. Przykład takiej listy przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 2: Lista kontrolna inspekcji sklepu.

Informacje dotyczące sklepu:	
- Nazwa sklepu	Dane te mają zagwarantować możliwość zlokalizowania i identyfikacji sklepu w celu dalszej komunikacji, włącznie z wyegzekwowaniem wprowadzonych zmian, jeśli istnieje taka konieczność.
- Adres	
- Kierownik sklepu lub osoba odpowiedzialna	
- Data i godzina wizyty	
- Nazwisko osoby, która przeprowadziła kontrolę	
Wybrane urządzenia AGD:	
- Produkt(y) podlegający/ce kontroli (patrz dyrektywy i standard badania EN)	Zasadnicze znaczenie ma wiedza o tym, które urządzenia podlegają etykietowaniu. Kilka środków wykonawczych wyklucza określone urządzenia z etykietowania, np. kuchenki mikrofalowe nie podlegają etykietowaniu na podstawie dyrektywy w sprawie piekarników elektrycznych, podobnie etykietowaniu nie podlegają urządzenia chłodnicze o pojemności powyżej 1500 l.
- Urządzenia powinny być wystawione na sprzedaż. Urządzenia przeznaczone do naprawy; urządzenia z drugiej ręki oraz urządzenia nie przeznaczone do sprzedaży, np. w magazynie, nie są etykietowane.	
Określone elementy składowe etykiety:	Etykieta jest dokładnie zdefiniowana w dyrektywach wykonawczych lub rozporządzeniach. W praktyce stare etykiety składają się z kolorowej naklejki i paska z informacjami. Sprzedawca, który eksponuje jedynie pasek z informacjami, nie przestrzega przepisów prawa, ponieważ nie udostępnia prawidłowej (pełnej) etykiety. Natomiast nowa etykieta jest jednolita. Każdy produkt – pralka, zmywarka, chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka, zamrażarka i odbiornik telewizyjny – który jest objęty nowymi przepisami, zostanie wyposażony w pełną etykietę.
- Układ graficzny etykiety, np. czy etykieta zawiera kolorowe paski (czarno-biała kopia jest niedozwolona za wyjątkiem źródeł światła)	
- Czy etykieta wskazuje właściwy typ urządzenia, np. czy etykieta przeznaczona dla zmywarki jest umieszczona na pralce?	
- (dotyczy „starej" etykiety): Czy etykieta zawiera wszystkie wymagane dane, tj. Czy etykieta zawiera pasek z informacjami i czy jest on kompletny? Pasek z danymi zawiera numer modelu urządzenia, który powinien odpowiadać numerowi na tabliczce znamionowej.	
- Czy etykieta znajduje się we właściwym miejscu: w dobrze widocznym miejscu określonym w odpowiedniej dyrektywie wykonawczej.	
- Czy na urządzeniu nie znajdują się jakieś błędne czy mylące etykiety ?	

Źródło: informacje zaczerpnięte z CEECAP - http://www.ceecap.org/img_assets/File/1_Ceecap_D1a_graphics.pdf

ii) Inspekcje sklepów

Wybrane sklepy powinny być wizytowane bez wcześniejszego ostrzeżenia. Jednakże, aby efekt wizyt był większy, możliwe jest przesłanie listów zaadresowanych do krajowego stowarzyszenia sprzedawców detalicznych i/lub stowarzyszenia przemysłowego, zawierających ogólne informacje na temat wizyt w sklepach, które będą miały miejsce w kolejnych miesiącach w celu sprawdzenia poprawności eksponowania etykiet efektywności energetycznej.

Wspomniany list może również zawierać ostrzeżenie, że następujące (lub podobne) sposoby tłumaczenia się sprzedawców z niestosowania etykiet dla jednego lub więcej produktów nie będą akceptowane:

- Sprzedawca nie otrzymał etykiet od dostawcy [jest to wysoce nieprawdopodobne, ponieważ pasek z informacjami (lub nowa etykieta) są dołączane do opakowania w fabryce].

- Sprzedawca nie umieścił etykiety na przedniej lub górnej części produktu, ponieważ popsułoby to wygląd urządzenia.

W stosownych przypadkach, wspomniany list może zawierać ostrzeżenie, że jakiekolwiek inne etykiety lub oznaczenia znajdujące się obok unijnej etykiety efektywności energetycznej są niedozwolone, jeśli mogłyby one być mylące dla konsumenta.

Sposób ekspozycji etykiet na produktach powinien być odnotowywany zgodnie z listą kontrolną (patrz następna tabela), a sklep powinien być poinformowany o kolejnych krokach, które po zakończeniu inspekcji będą podejmowane przez właściwy organ krajowy. Działania uzupełniające podlegają procedurom weryfikacyjnym ustanowionym w prawodawstwie krajowym.

W niniejszym dokumencie przyjęto założenie, że działania uzupełniające podejmowane są przez organ krajowy w następstwie wizyty kontrolnej.

Tabela 3: Umiejscowienie etykiety.

<table>
<tr><th>Urządzenie</th><th>Umiejscowienie</th><th>Źródło
(artykuł europejskiej dyrektywy)</th></tr>
<tr><td>Ogół urządzeń</td><td>W dobrze widocznym miejscu określonym w odpowiedniej dyrektywie wykonawczej lub rozporządzeniu.</td><td>Dyrektywa 92/75, art. 4(a) (stara etykieta)
Dyrektywa 2010/30, Art. 6 (nowa etykieta)</td></tr>
<tr><td>Chłodziarki, zamrażarki, i ich kombinacje</td><td rowspan="3">Etykieta powinna zostać umieszczona na zewnętrznej, przedniej lub górnej, części urządzenia w sposób umożliwiający jej dobrą widoczność.</td><td>Rozporządzenie delegowane 2010/1060/EU, art. 4</td></tr>
<tr><td>Pralki</td><td>Rozporządzenie delegowane 2010/1061/EU, art. 4</td></tr>
<tr><td>Zmywarki do naczyń</td><td>Rozporządzenie delegowane 2010/1059/EU, art. 4</td></tr>
<tr><td>Odbiorniki telewizyjne</td><td>Na części przedniej, w sposób umożliwiający jej dobrą widoczność.</td><td>Rozporządzenie delegowane 2010/1062/EU, art. 4</td></tr>
<tr><td>Suszarki bębnowe</td><td rowspan="3">Na zewnętrznej, przedniej lub górnej, części urządzenia w sposób umożliwiający jej dobrą widoczność; nie może być zasłonięta.</td><td>Dyrektywa 95/13, art. 2(2)</td></tr>
<tr><td>Pralko-suszarki</td><td>Dyrektywa 96/60, art. 2(2)</td></tr>
<tr><td>Klimatyzatory</td><td>Dyrektywa 2002/31, art. 3(2)</td></tr>
<tr><td>Piekarniki</td><td>Na drzwiach urządzenia (ich części zewnętrznej), w sposób umożliwiający jej dobrą widoczność, niczym nie przysłonięta. W przypadku piekarników wielokomorowych, każda komora posiada własną etykietę, za wyjątkiem komory, która nie jest objęta zharmonizowanymi normami, o których mowa w Artykule 2.</td><td>Dyrektywa 2002/40, art. 3(2)</td></tr>
</table>

Źródła światła	Etykiety należy umieszczać, nadrukowywać lub naklejać na zewnętrznych częściach poszczególnych opakowań źródeł światła. Nic innego nie może zasłaniać lub ograniczać widoczności etykiety.	Dyrektywa 98/11, art. 2 (2)

Źródło: Zaktualizowane na podstawie CEECAP - http://www.ceecap.org/img_assets/File/1_Ceecap_D1a_graphics.pdf

Przykładowe stadium przypadku: Inspekcje sklepów w Danii

Organ pod nazwą Energy Labelling Denmark sprawdza poziom przestrzegania przepisów w imieniu Duńskiej Agencji ds. Energii (Danish Energy Agency). Wybrane sklepy są odwiedzane przez kontrolera, który odnotowuje, czy wszystkie urządzenia AGD dostępne w danych sklepach zostały prawidłowo oznakowane etykietą energetyczną. Wszyscy kontrolerzy przed przystąpieniem do pracy ukończyli specjalny kurs. Przyjmuje się, że jeśli przynajmniej 90% wystawionych na sprzedaż produktów zostało należycie oznakowane, etykietowanie jest prawidłowe. Sklepy, w których mniej niż 90% produktów oznakowano w sposób właściwy, otrzymają zalecenia co do polepszenia stanu etykietowania przed wyznaczonym terminem.

Poniższy wykres przedstawia procentowy udział prawidłowo oznakowanych urządzeń w czasie inspekcji sklepów w 2009 roku.

Rysunek 1: Wyniki inspekcji sklepów w 2009 roku w Danii.

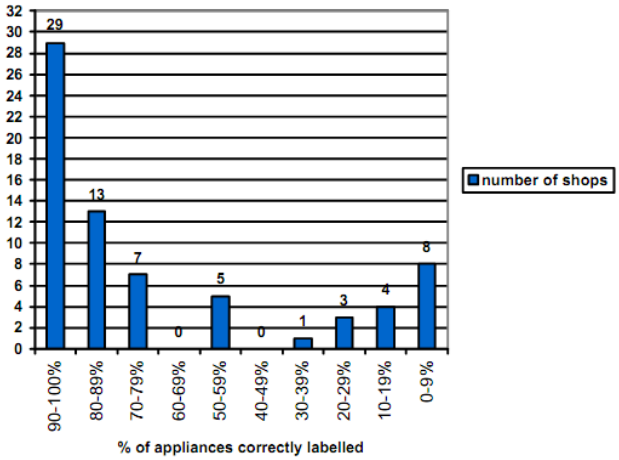

Źródło: „Inspekcje sklepów 2009" Energy Labelling Denmark.

Koszty inspekcji

Inspekcje sklepów są – w porównaniu do badań urządzeń AGD – stosunkowo tanim sposobem weryfikacji poprawności etykietowania. Główne koszty dotyczą wynagrodzenia personelu, który przeprowadza wizyty. Aby zredukować koszty, możliwe jest korzystanie z pracowników czasowych; jednakże, ponieważ personel przeprowadzający kontrole musi mieć formalne upoważnienie, żeby wejść na teren sklepów, skontrolować je oraz zebrać konieczne informacje,

pojawia się pytanie, czy nieprzeszkoleni pracownicy tymczasowi stanowią w tym wypadku najlepszy wybór, w porównaniu do np. funkcjonariuszy lokalnej policji.

Ponadto, aby wyniki były prawidłowo przetwarzane, konieczny jest elektroniczny system zarządzania danymi

iii) Działania uzupełniające

Wyniki wizyt zostają ocenione. Ocena oznacza podjęcie decyzji, czy ewentualne sankcje zostaną podjęte. Charakter sankcji będzie zależał od prawodawstwa krajowego, jednak powinien on gwarantować przestrzeganie prawa przez sprzedawców i dostawców.

Skuteczność przyszłych kontroli jest wyższa, jeśli sklepy są informowane o wynikach. Jeśli sklep należy do sieci detalicznej, wyniki mogą być przesłane zarówno do danego sklepu, jaki i do centrali.

Nagrodą dla sklepu, w którym przepisy są przestrzegane, będzie przesłanie oficjalnej opinii na ten temat.

Sklepy, w których przepisy są (nie do końca) przestrzegane są informowane o konieczności wprowadzenia zmian. Informacja zwrotna przesyłana do tych placówek może zawierać ostrzeżenie o ponownej kontroli, która będzie miała miejsce w niedalekiej przyszłości.

6.2.- Kontrola sklepów internetowych oraz sprzedaży wysyłkowej z katalogów.

Ważne jest, żeby klienci, którzy przed zakupem nie mogą obejrzeć produktu (a zatem i etykiety) otrzymali istotne informacje na jego temat.

Kontrola sklepów internetowych oraz sprzedaży wysyłkowej z katalogów może być przeprowadzana w ten sam sposób, co kontrola sklepów stacjonarnych. Wykaz informacji, które należy zweryfikować jest zawarty w środku wykonawczym konkretnego produktu.

Poniższa tabela określa informacje, które muszą być dostępne przed zakupem, zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi. Oznacza to, że informacje te powinny znajdować się w katalogu sprzedaży wysyłkowej (nie tylko wewnątrz opakowania, które zostaje wysłane do klienta), a w przypadku sprzedaży elektronicznej powinny być wyświetlone wraz innymi danymi dotyczącymi konkretnego produktu.

Tabela 4: Informacje udostępniane w Internecie i w katalogach sprzedaży wysyłkowej

Urządzenie	**Podstawa prawna**	**Informacje i kolejność, w jakiej są przedstawiane**
Zmywarka do naczyń	Rozporządzenie delegowane 2010/1059/EU, art. 4 (b) oraz załącznik IV	(a) klasa efektywności energetycznej; (b) pojemność znamionowa w standardowej lokalizacji dla standardowego cyklu zmywania; (c) roczne zużycie energii *(AE C)* w kWh na rok; (d) roczne zużycie wody *(AW C)* w litrach na rok; (e) klasa efektywności suszenia; (f) poziom emitowanego hałasu wyrażony w dB(A); (g) informacja czy model jest przeznaczony do zabudowy.

Sprzęt chłodniczy	Rozporządzenie delegowane 2010/1060/EU, Art. 4 (b) oraz załącznik V	(a) klasa efektywności energetycznej; (b) roczne zużycie energii w kWh na rok; (c) pojemność użytkowa każdej komory oraz odpowiednie oznaczenie gwiazdkowe; (d) „klasa klimatyczna”; (e) poziom emitowanego hałasu wyrażony w dB(A); (f) informacja czy model jest przeznaczony do zabudowy; (g) w przypadku urządzeń przeznaczonych do przechowywania wina: „Urządzenie przeznaczone wyłącznie do przechowywania win.”
Pralka	Rozporządzenie delegowane 2010/1061/EU, Art. 4 (b) oraz załącznik IV	(a) pojemność znamionowa w kg bawełny, w przypadku standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 60 °C przy pełnym załadunku lub standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 40 °C przy pełnym załadunku, w zależności od tego, która z wartości jest niższa; (b) klasa efektywności energetycznej; (c) roczne zużycie energii w kWh na rok; (d) roczne zużycie wody w litrach na rok; (e) klasa efektywności wirowania; (f) maksymalna prędkość wirowania osiągana w przypadku standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 60 °C przy pełnym załadunku lub standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 40 °C przy częściowym załadunku, w zależności od tego, która z wartości jest niższa; a także poziom pozostałej wilgotności w przypadku standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 60 °C przy pełnym załadunku lub standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 40 °C przy częściowym załadunku, w zależności od tego, która z wartości jest wyższa; (g) poziom emitowanego hałasu, który powstaje podczas faz prania i wirowania, w przypadku standardowego programu prania tkanin bawełnianych w 60 °C przy pełnym załadunku, wyrażony w dB(A); (h) informacja czy model jest przeznaczony do zabudowy.
Odbiornik telewizyjny	Rozporządzenie delegowane 2010/1062/EU, Art. 4 (b) oraz załącznik VI	(a) klasa efektywności energetycznej (b) zużycie energii w trybie włączenia (c) roczne zużycie energii (d) przekątna widzialna ekranu.
Klimatyzator	Dyrektywa 2002/31/EC, Art. 3.4 oraz załączniki II i III	(a) znak handlowy dostawcy;. (b) symbol modelu; (c) klasa efektywności energetycznej; (d) w stosownych przypadkach unijna ekoetykieta; (e) roczne zużycie energii; (f) wydajność chłodzenia w kW; (g) efektywność energetyczna (EER) w trybie chłodzenia przy pełnym obciążeniu; (h) typ urządzenia: tylko chłodzenie lub chłodzenie/grzanie; (i) typ chłodzenia: chłodzenie powietrzem lub wodą; (j) tylko w przypadku urządzeń z opcją grzania, wydajność

		grzania w kW; (k) tylko w przypadku urządzeń z opcją grzania, klasa efektywności energetycznej trybu grzania; (l) w stosownych przypadkach, poziom hałasu w czasie standardowej pracy.
Piekarnik	Dyrektywa 2002/40/EC, Art. 3(4) oraz załącznik III	(a) znak handlowy dostawcy i symbol modelu; (b) klasa efektywności energetycznej; (c) zużycie energii; (d) pojemność piekarnika; (e) rozmiar; (f) hałas.
Źródło światła	Dyrektywa 98/11/EC, Art. 2(4) oraz załącznik III	(a) klasa efektywności energetycznej; (b) strumień świetlny źródła (c) moc pobierana (d) średnia długość życia źródła światła (w przypadku, gdy w katalogu nie podano innych informacji na temat życia źródła światła, informacja ta może zostać pominięta); Uwaga: dyrektywa wykonawcza odnosi się jedynie do informacji drukowanej (dyrektywę opublikowano przed erą Internetu), natomiast dyrektywa ramowa odnosi się również do „innych środków, co sugeruje, że nie należy oczekiwać, aby potencjalny klient oglądał urządzenie na żywo”.
Pralko-suszarka	Dyrektywa 96/60/EC Art. 2(4) oraz załącznik III	(a) klasa efektywności energetycznej; (b) zużycie energii (pranie, wirowanie i suszenie); (c) zużycie energii (tylko pranie i wirowanie); (d) klasa wydajności prania; (e) wydajność odwirowywania wody; (f) maksymalna prędkość wirowania; (g) pojemność (pranie); (h) pojemność (suszenie); (i) zużycie wody (pranie, wirowanie i suszenie); (j) zużycie wody (tylko pranie i wirowanie); (k) szacowane roczne zużycie w przypadku czteroosobowego gospodarstwa domowego, zawsze z użyciem suszarki; (l) szacowane roczne zużycie w przypadku czteroosobowego gospodarstwa domowego, nigdy z użyciem suszarki; (m) poziom hałasu, w stosownych przypadkach; Uwaga: dyrektywa wykonawcza odnosi się jedynie do informacji drukowanej, natomiast dyrektywa ramowa odnosi się również do „innych środków, co sugeruje, że nie należy oczekiwać, aby potencjalny klient oglądał urządzenie na żywo”.
Suszarka bębnowa	Dyrektywa 95/13/EC, Art. 2(4) oraz załącznik III	(a) klasa efektywności energetycznej; (b) zużycie energii; (c) pojemność;

		(d) zużycie wody na cykl (jeśli dotyczy); (e) szacowane roczne zużycie przez gospodarstwo domowe; (f) hałas.

Ażeby kraje członkowskie mogły zagwarantować przestrzeganie prawa dotyczącego etykietowania przez wszystkich dostawców i sprzedawców na ich terytoriach, wymagany jest obowiązek specjalnej kontroli sprzedaży wysyłkowej, a zwłaszcza sprzedaży elektronicznej. Organy odpowiedzialne powinny sprawdzić, czy warunek ten jest spełniony, np. czy witryna internetowa, na której dostępny jest dany produkt dowołuje się do fizycznego adresu na terenie ich terytorium. Jeśli warunek ten nie jest spełniony, odpowiednie organy mogą uznać, że należy ostrzec analogiczne instytucje w kraju, w którym mieści się siedziba sprzedawcy/dostawcy (instytucje są zobowiązane do współpracy).

6.3 Kontrola materiałów reklamowych produktów

Zgodnie z dyrektywą ramową w sprawie nowej etykiety efektywności energetycznej każdy materiał reklamowy, który promuje konkretny produkt ma zawierać informacje na temat klasy efektywności energetycznej, jeśli produkt jest związany z energią, a reklama ujawnia informacje cenowe.

W związku z powyższym, jedną z czynności podejmowanych przez organy nadzoru rynkowego jest sprawdzenie, czy reklama w prawidłowy sposób wspomina o klasie efektywności energetycznej produktu.

Bibliografia

1. “Implementing EU Appliance Policy in Central and Eastern Europe”. CEECAP, 2006. www.ceecap.org

2. “Energy efficiency Labels and Standards”. CLASP, 2008. www.clasponline.org

3. “Annual Report 2008, Report on the work of Energy Labelling Denmark on checking energy labelling of household appliances, air conditioning systems and household lamps in Denmark”. Energy Labelling Denmark, 2009.

4. “Recommendations for policy design” .Top –Ten, 2010. www.topten.eu

5. Electricity Consumption and Efficiency Trends in the Enlarged European Union. JRC - European Commission, 2010.

6. “Discover the New EU Energy Label”. CECED, 2011. www.newenergylabel.com

Come On Labels
www.come-on-labels.eu

Come on Labels project members – contacts

Czech Republic – project coordinator	**SEVEn**, The Energy Efficiency Center **www.svn.cz**
Austria	**Austrian Energy Agency** **www.energyagency.at**
Belgium	**Brussels Energy Agency** **www.curbain.be**
Croatia	**ELMA Kurtalj d.o.o** **www.elma.hr**
Germany	**Öko-Institut e.V., Institute for Applied Ecology** **www.oeko.de**
Great Britain	**Severn Wye Energy Agency** **www.swea.co.uk**
Greece	**Center for Renewable Energy Sources and Saving** **www.cres.gr**
Italy	**ENEA** – Agenzia nazionale per le nuove tecnologie, l'energia e lo sviluppo economico sostenibile **www.enea.it**
Latvia	**Ekodoma, Ltd** **www.ekodoma.lv**
Malta	**Projects in Motion** **www.pim.com.mt**
Poland	**KAPE**, Polish National Energy Conservation Agency **www.kape.gov.pl**
Portugal	**QUERCUS** – Associação Nacional de Conservação da Natureza **www.ecocasa.pt**
Spain	**ESCAN, S.A.** **www.escansa.com**

INTELLIGENT ENERGY EUROPE
FOR A SUSTAINABLE FUTURE

This document was prepared within the Come On Labels project, supported by the Intelligent Energy Europe programme. The main aim of the project, active in 13 European countries, is to support appliance energy labelling in the field of appliance tests, proper presence of labels in shops, and consumer education.

The sole responsibility for the content of this document lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EACI nor the European Commission is responsible for any use that may be made of the information contained therein.

More information about the project activities and all of its results are published on:

www.come-on-labels.eu